

"...

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçesi:

1- Çerkezköy Cumhuriyet Savcılığının 18/12/1969 gün ve 1969/103 esas sayılı iddianamesi, ile açılan dâvada sanığın (Türkiye Öğretmenler Sendikasının grev teşebbüs ve faaliyetlerini destekleyici davranışlarını açıkça övdüğü ve öğretmenleri grev yapmaya aleni olarak tahrik ettiği iddiası ile) 275 sayılı Kanununun 20/8., 657 sayılı Kanununun 27., 624 sayılı Kanununun 14/f. ve 22/1. ve 23. maddeleri yolu ile Türk Ceza Kanununun 311., 312., 79. maddeleri hükümlerince cezalandırılması istenerek dâva açılmıştır. Ayrıca iddianamede Türk Ceza Kanununun bahsedilen hükümlerinin uygulanabilmesi için dayanağı olan yukarıda yazılı kanun maddelerindeki hükümlerin Anayasa'mızın Başlangıç Kısmı ile 47. maddesine aykırılığı sebebiyle isteklerinin ciddî kabul edilerek gerekli kararın verilmesi için dâva dosyasının Anayasa Mahkemesine gönderilmesi istenmiştir.

2- Koşulları bulunmakla 3005 sayılı Kanuna uygun olarak yapılan yargılamada C. Savcısı adı verilen kanun hükümlerinin Anayasa'ya aykırılık iddiasını tekrarlamış ve gerekçe olarak Anayasa'mızın sosyal devlet kavramını getirdiğini, 35 ilâ 53. maddelerinde düzenlenmiş sosyal haklar bölümünde grevin işçi için kabul edildiğini, sosyal devlette işçi - işveren kavramlarının geniş olarak mütalâa edilmesi gerektiğini, Devletin de bir işveren ve kamu personelinin de işçi olarak addolunması gerektiğini, Anayasa'nın Başlangıcı, 2. ve 47. maddeleri hükümlerini ileri sürmüştür.

Sanık da C. Savcısının isteğine katılmıştır.

3- 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 20. maddesinin 8. bendinde (Eğitim ve öğretim kurumlarında, çocuk bakım yerlerinde grev yapılamaz); 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 27. maddesinde (Devlet memurlarının grev karar vermeleri, grev tertiplenmeleri ilân etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır. Devlet memurları, herhangi bir grev veya grev teşebbüsüne katılamazlar, grevi destekleyemezler veya teşvik edemezler); 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanununun 14. maddesinin F bendinde (Devlet personeli teşekkülleri grev teşebbüs ve faaliyetlerini destekleyici davranışlarda bulunamazlar) denilerek yasaklar konmakta ve yine 624 sayılı Kanunun 22. maddesinin 1 inci bendinde (13. ve 14. maddeler ve 16. maddenin 3 üncü bendi hükümlerine aykırı hareket ve davranışlarda bulunan yönetim organı başkanı ve üyeleri ile bu hareket ve davranışlar genel kurullarda vuku bulduğu takdirde, bu hareket ve davranışları müsamaha ile karşılayan başkanlık görevinde bulunan kimselere 3 aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir) denilerek bu eylemler suç sayılmaktadır.

4- 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 27. maddesinde (Bir dâvaya bakmakta olan mahkeme o dâva sebebiyle uygulanacak kanun hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse bu yoldaki gerekçeli kararını veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasını ciddî olduğu kanısına varırsa, tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kaniya götüren görüşünü açıklayan kararı dosya muhtevasının mahkemece bu konu ile ilgili görülen tasdikli suretleri ile birlikte Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderir) hükmü konmuştur.

5- 275 sayılı Kanunun 20/8. maddesi ile 657 sayılı Kanunun 27. ve 624 sayılı Kanunun 14/f. maddelerinin koyduğu yasakları 624 sayılı Kanunun 22/1. maddesindeki hüküm suç

Esas sayısı:1969/68

Karar sayısı:1970/34

saymış bulunmaktadır. Bu ilk üç yasağın son hükmü ile suç haline getirilmesi birbiri ile olan ilgisini göstermektedir. Şayet ilk üç hükümde grev yasaklanmasa idi son hüküm ile suç olarak tespit edilemezdi yani suçu tespit eden son hüküm önceki hükümlere atıf yapmaktadır.

6- Sanığın (Devlet personelinin ve Devlet personeli teşekküllerinin grev teşebbüs ve faaliyetlerini destekleyici davranışlarda bulunmalarını övdüğü ve bunu teşvik ettiği) iddia olduğuna göre sanığa Türk Ceza Kanununun 311., 312. maddelerinin tatbiki, ancak 275 sayılı Kanunun 20/8., 657 sayılı Kanunun 27. ve 624 sayılı Kanunun 14/f. ve 22/1. 23. maddelerinin dolayısıyla tatbiki yoluyla olacaktır. Yani şayet sanığın hükümlülüğü mevzubahis olursa bahsedilen 275. 657 ve 624 sayılı Kanunların bahsedilen maddeleri yoluyla Türk Ceza Kanununun hükümlerinin tatbiki mümkün olabilecektir. Demek ki, 44 sayılı Kanunun 27. maddesine göre iddianın usul bakımından Anayasa Mahkemesine gönderilmesi yolu açıktır.

7- 334 sayılı T. C. Anayasasının 47. maddesi işçilerle işverenleri ayırmış ve işçilerin işverenlerle münasebetlerinde iktisadî ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek amacıyla toplu sözleşme, grev hakkına sahip bulduklarını tespit etmiştir. Anayasa 46. maddesinin birinci bendinde ise daha genel deyim kullanarak çalışanlar ve işverenlerin sendika kurma haklarını saptamıştır .Bu maddenin ikinci bendinde işçi niteliğini taşımayan kamu hizmeti görevlilerinin bu alandaki haklarının kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

334 sayılı T. C. Anayasası ile uygulanmamıza sosyal devlet kavramı girmiştir. Anayasamızda geçen işçi ve işveren kavranılan geniş kavramlardır. İdare hukukunun kabul ettiği memur (Kamu hizmeti görevlisi) işçi ayırımının 47. maddede bulunduğu iddiası kabul edilemez. Salt idare hukuku yönünden Devlet memuru sayılan bir kimse yani bu davadaki öğretmenler, sosyal devlet kavramını getiren Anayasamız karşısında aynı zamanda birer işçidirler. İşçi emeğini işverene kiralayan kimsedir. Kol işçisi ile fikrî çalışmasını işveren olan Devlete kiralayan öğretmen (Memur) arasında bu yönden bir ayrıcalık yoktur. Devlet, memurlarına karşı bir işveren durumundadır. Ve yukarıdan beri anlatıldığı üzere işçi kavramı, kamu hizmet görevlisi (Memur) kavramını içine alan geniş bir kavramdır.

Anayasa'nın 46/2. maddesinde (İdare hukuku yönünden) işçi niteliğini taşımayan kamu hizmeti görevlilerinin sendikal haklarını kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Ve işçi niteliğini taşıyan kamu hizmeti görevlilerinin toplu sözleşme ve grev haklarına sahip bulunmadıklarına dair bir yasağı da koymamıştır, aksine bu hakları düzenleyen kanunlar ile bu yasak konmakla düşüncemiz doğrulanmış olmaktadır.

Sendika kurma hak ve özgürlüğü demek, sendikaların üyeleri adına işveren ile toplu sözleşme ve kanunî koşullarına göre gerektiğinde grev yapmaları hak ve özgürlüğüne sahip bulunmaları demektir. Anayasa'nın 46/2. maddesi bu hak ve özgürlüğü kısıtlamamıştır. Eğer kısıtlamıştır denirse, işverenlerin çalışanların sosyal haklarını vermeme direnmeleri gibi bir durumda, çalışanların - işvereni bu hakları vermeye zorlayabilecek ellerinde hukukî etken kuvvetleri bulunmadığından haklarını alamamalarına yol açılmış olacak; sendikal hak ve özgürlükler inkâr edilecek; Anayasa sosyal ve iktisadî hak ve ödevler başlığını taşıyan 3 üncü bölümündeki hükümlerle çalışan ile yani işçi ile işveren arasında bir denge sağlamayı öngördüğünden çalışanların ezilmelerine yol açılacak ve dolayısıyla Anayasa'nın esprisi ile aykırılığa düşülecektir.

Kamu hizmeti görevlileri devamlı olarak Devletin denetimi altındadırlar, işçiler ise, kamu hizmeti görevlilerine göre, onlar kadar Devletin denetimi altında değildirlere. Hal böyle iken, mevcut kanunlarla işçilere geniş sosyal haklar ve bu arada toplu sözleşme ve grev hakkı

Esas sayısı:1969/68

Karar sayısı:1970/34

verilmekte ve aksine kamu hizmeti görevlilerine, verilmemektedir. Salt işçilerin de memleket ekonomisine katkıda buldukları gözönünde bulundurulursa bu bir çelişki olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çelişkinin sonunda bugünkü tatbikatta (Kamu görevlilerinin sosyal) garantilerinin, işçilere göre çok düşük seviyede oluşu olarak) belirmesidir. Anayasamızın niteliği, Başlangıç, 2., 46. ve 47. maddelerinin kumu görevlilerinin himayesiz ve hukukî silâhsız kalmasını öngörmediği bir gerçektir. Anayasamız muhtelif sosyal kuvvetler arasında bir denge ve dolayısıyla yurttaki barış rejiminin kurulmasını istemektedir. Dava konusu Türkiye Öğretmenler Sendikası ile Türkiye İlkokul Öğretmenleri Sendikasının yaptığı boykot-grev, 275 sayılı Kanunun 20/8., 657 sayılı Kanunun 27., 624 sayılı Kanunun 14/f. ve 22/1., 23. maddelerine aykırı olarak ortaya çıkacaktır. Ki bu Devlet personelinin ve sendikalarının grev yapması ile ilgili yasakların T. C. Anayasası'nın Başlangıç Kısmı, 2., 46. ve 47. maddelerine aykırı hükümler olduğu sonucu belirmektedir.

8- Demokratik hak ve Özgürlükleri kabul eden ve örnek aldığımız parlamenter rejimle idare edilen Batı Avrupa Devletleri Anayasalarında devlet memurlarının bahsettiğimiz hak ve özgürlüklere sahip buldukları da bir gerçektir.

Karar : Yukarıdaki nedenlerle :

Sanığın savunma tanıklarının dinlenmesinin sonra düşünülmesine ve bu dâva sebebiyle uygulanacak olan kanun hükümleri yukarıda duruşma tutanağında yazılı 275 sayılı Kanunun 20/8. 657 sayılı Kanunun 27., 624 sayılı Kanunun 14/f., 22/1. ve 23. maddeleri yoluyla Türk Ceza Kanununun 311. ve 312. maddeleri olmakla ve Türk Ceza Kanununun adı edilen hükümlerinin dayanağı olan bu maddelerin 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Başlangıç Kısmı ile 2., 46. ve 47. maddelerine aykırı görülmüş bulunmakla, T. C. Anayasası'nın 151. ve 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri hükümlerince bu konuda karar verilmek üzere dosya örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmek üzere C. Savcılığına verilmesine, Anayasa Mahkemesi kararının beklenmesi için yargılamanın 7/4/1970 Salı saat 10.00 a bırakılmasına sanığın yüzüne karşı C. Savcısı Mehmet Feyyat'ın huzuru ile isteğe uygun olarak ve alenen 18/12/1969 tarihinde karar verildi 18/12/1969""